GAZETA KRAKOWSKA

№ 15.

Z KRAKOWA DNIA 19. LUTEGO 1815 Roku W NIEDZIELĘ.

Z Warszawy d. 11 Lutego.

Wydział Lekarski Towarzystwa Dobroczynności prace swoie ratowania ubogich na zdrowiu cierpiących od dnia 8go b. m. zaczął. Uwiadomia się Publiczność, iż chorzy, mogący przychodzić dla odbierania potrzebnych przepisow i lekarstw, maią się udawać w każdą Srodę, i Niedzielę od godziny 11tey przed południem aż do 1wszey do dawnego Konwiktu przy ulicy Miodowey. — 2) Chorzy, potrzebuiący Doktora do domu, udadzą się do iednego z PP. Doktorow, którzy się w tym Cyrkule dobrowolnie na takową posługę ofiarowali, a którego PP. Opiekunowie przy wydawaniu zaświadczeń wskażą, mowię zaświadczeń, gdyż każdy chory, potrzebuiący pomocy naszey na koszt Towarzystwa Dobroczynności, powinien mieć zaświadczenie prawdziwego ubostwa od iednego z PP. Opiekunow swego Cyrku'u; albowiem inaczey nie otrzymałby od nas przepisow lekarstw na koszt wyżey wspomnionego Towarzystwa.

M. Bergonzoni, Pr. W. L. T. D.

(Dokończenie otwarcia szkoły Drammatyczney.)

Głos Ludwika Osińskiego.

Opieka panuiących naypewnieyszą iest wzrostu nauk rękoymią. W niedawney, bo zaledwie czterdziestoletniey historyi teatru Polskiego, pamiętną epokę stanowić będzie ta chwila, kiedy Monarcha raczył uznać scenę oyczystą za zgodną troskliwszey uwagi Rządu, i nietylko na iey ustalenie fundusz ze skarbu publicznego wyznaczył, ale nadto ku rozwinięciu dobroczynnych swoich zamiarow, oddzielną postanowił władzę, i dla pomnożenia talentow szkołę drammatyczną otworzyć nakazał.

Chlubnem zaufaniem powołany do bezpośredniego kierunku sztuki, która dziełem znakomitych Mistrzow, pomiędzy naypierwsze twory dowcipu ludzkiego policzoną została, słusznie na pierwszym wstępie mogłbym się zrażać trudnością niebezpiecznego zawodu, gdyby mię nie ośmielało mądre przewodnictwo Szanowney Dyrekcyi rządowey, i gdyby nie krzepiła wątpliwego umysłu usilna chęć Aktorow, wspól-

nie o dobro sceny gorliwych; gdybym przedewszystkiem nie był pewny skuteczney pomocy w radzie i światle pełnego zasług i doświadczenia poprzednika moiego.

Jakieżkolwiek o stanie narodowego teatru rożne rożnych mogą bydź zdania, wyznać potrzeba, że w miarę tak wielkiego przedsięwzięcia, i w porownaniu innych narodow, żadna u nas sztuka tak sporym niepostępowała krokiem, chociaż ciągle po sobie następuiące zmiany kraiowe, zawsze nieprzyiazne naukom, na żadną inną niezdawały się tak ścisłego mieć wpływu. W drugiey połowie upłynionego wieku, teatr Polski zaczął dopiero mieć trwalszy i ciągleyszy nieco w tey stolicy pobyt. Stanisław August szczodrą wspierał pomocą nowy ten rodzay nayszlachetnieyszey zabawy, i pierwsze w kraiu osoby nie wzbraniały się iuż przekładem dzieł obcych, iuż pisaniem oryginalnych, tworzącą się sztukę zasilać i wzmagać.

Lecz to pomyslne zaczęcie, wkrotce znacznych przeszkod doznało. Był czas, kiedy ani władza kraiowa, ani znakomitsza publiczność opieką swoia nie zaszczycała teatru. — Owszem pokilkakrotnie sprowadzane do tego miasta zagraniczne towarzystwa Aktorow, rozdzielały pomiędzy siebie widzow.

Nieustalona w ow czas scena kraiowa, w utrzymaniu nawet swoiem wątpliwa, iedynie wytrwałością i podwoionem usiłowaniem, liczne zawady przemogła, tak dalece, że walcząc stale z pomyślnieyszym losem obcych Przychodniow, przeymuiąc lepsze wzory, i ucząc się sama, przyszła nakoniec do połączenia wszystkich rodzaiow widowisk, do okazalszey zewnętrzney wystawy, i do tey, co do dzieł i talentow zamożności, ktora ich w rzędzie Europeyskich teatrow, ieżeli dalekie od naypierwszych, tedy bez zaprzeczenia nie ostatnie mieysce naznacza.

Tak więc usilną pracą iednego człowieka (bo ten hołd prawdzie wyznać należy), w okresie lat trzydziestu, prawdziwe dzieła jeniiuszu tak obcych, iak swoich Pisarzow widzieć się dały, a bardziey ieszcze zadziwiaiącym postępem, pierwszy kompozytor pierwszey opery Polskiey *Nędzy uszczęśliwioney*, za życia swego, uyrzał teatr narodowy zdolnym nie bez zalety wystawiać dzieła Salierych, Cimarosow, Mozartow, i szczycący się dwoma własnemi Pisarzami oper, rownie w kraiu iak za granicą zaszczytnie znanemi.

Dziś wśrod tylu dla teatru pomocy, wśrod upowszechnionego smaku widowisk, wśrod pomnażaiących się niepospolitych talentow, kiedy *repertorium* sceny kraiowey dość iest w lepsze dzieła obfitem, nie mały zdaniem wielu do silnieyszego wzrostu sztuki środek znaydować się może w usunieniu tych dzieł, ktore słuszną poniekąd delikatnieyszemu smakowi czynią odrazę, a ktore aby bez uszkodzenia teatru, we względzie iego ekonomicznym, częściey ustępowały mieysca płodom wzorowym, od samey publiczności zależy.

Ta sama, o ktorey wspomniałem konieczna przesada z nowością obcych podrożuiących teatrow, chcąc dać widzom na stronę Polskiey sceny przewagę ponęty, przymusiła ią była w czasach niedawnych dla ochronienia się może od zupełnego upadku, szukać pomocy w sztukach więcey zewnętrznym blaskiem oko uderzaiących, iak prawdziwą zaleconych wartością. Znalazła do tego zbyt wielką łat-

wość w ziemi sasiedzkiey, którey ięzyk stał się na czas długi ięzykiem u nas rządowym; którey obyczaie wraz z mieszkańcami zaczęły bydź mniey w kraiu naszym obcemi, która w wielu piękney literatury rodzaiach znaczne uczyniła postępy, a którey niezmierna w płody drammatyczne obfitość, nieprzebrane wskazywała zrodło nowości. Nadspodziewane powodzenie tych nowych tworow, biorące podobno początek od dzieł w tym rodzaiu Francuzkich, które i na naypierwszym Europy teatrze, dość przecie licznych podziś dzień maią słuchaczow, sprowadziło za sobą liczny szereg drammatow, które nieszczęściem zdawały się brać niekiedy pierwszeństwo dziełom wzorowym, i w smaku publicznym niekorzystną zmianę sprawiły. Tak naywiększą tamą w postępie sceny stała się bez wątpienia chęć nieustanna nowości. Kiedy nieustalony smak zawsze i zawsze ich żąda, kiedy konieczność wystarczenia tak wygorowanym nakładom teatralnym, każe się zarządcom sceny do niego stosować, któryż Aktor tylu odmiennym rolom z rownem wypracowaniem wystarczy, kiedy mu czas drogi sama pamięć zabiera, i kiedy on nawet sam dzieł, których się uczy, szacować nie może?

Daleki przecież iestem od stanowienia w tem mieyscu sądu względem licznych, tak iuż upowszechnionych i potrzebnych nawet rodzaiow drammatyki. Obszernieysze w tey mierze rozprawy, będą miały mieysce w biegu literatury, który mi Prześwietna Dyrekcya w szkole drammatyczney powierzyć raczyła. Sądziłem tylko za rzecz potrzebną, ten krotki, lecz wierny obraz postępu sztuki i smaku uczynić, abym okazuiąc w nim stan teraźnieyszy teatru, odpowiedział tem samem na zarzuty wielu, dzisieyszey scenie czynione; abym dowiodł, że iedynie z pomnieyszeniem chęci nowości, pewnieysze w każdym względzie dla sztuki wynikną korzyści, że się w żywszym blasku wydadzą talenta, że tą iedynie drogą, teatr mniey obarczony, w częstszem dzieł powtarzaniu będzie mogł skuteczniey przyyśdź do pożytecznego rozdziału osob, nietylko na rodzaie sztuki, ale nawet na role szczególne.

Te wszystkie uwagi maiąc na baczeniu sprawiedliwa publiczność, uzna że wiele sztuk Kornela, Rasyna, i innych znakomitych Pisarzow, dłuższego potrzebuią czasu, aby koleyno wznawianemi bydź mogły; a sądząc o scenie naszey, nie weźmie za prawidło wyrokow swoich względem pierwszego Francyi teatru, owszem przyznać raczy, że i tam częstokroć narzekania słyszeć się daią na opuszczone wśrod wystawienia dzieł lepszych parter i loże. Gdy zaś pomimo wszelkiey niestałości smakow rozlicznych, natura i z niey prosto czerpane piękności zawsze są iedne, z wytrwaniem i cierpliwością oczekiwać należy większego coraz rozwiiania się tych stosunkow, iakie między sceną i publicznością zachodzą, a ciągłym sztuki postępem, rozkrzewi się nieomylnie powszechnieysze zamiłowanie prawdziwego talentu i gieniiuszu.

W reszcie nie do tego należy sądzić śmiało o smaku publicznym, kto owszem ulegać mu z wielu przyczyn iest obowiązanym. Krytyka na światłych ustalona

zasadach, *krytyka prawdziwa* (*) w całem znaczeniu tego wyrazu, krytyka do udoskonalenia sztuk pięknych przyłożyć się mogąca, ma sobie zostawiony ten udział.

Wszakże scena narodowa godna iest oświeconych miłośnikow, godna przyiacioł chwały oyczystey, godna publicznego starania, kiedy umiała zasłużyć na szczególną opiekę dostoynych osób Rząd kraiowy składaiących, na względy i prace tylu znakomitych imion w narodzie, i na wspaniałą łaskę wielkiego Monarchy, którego Opatrzność ozdobiła błogosławioną chwałą dawcy upragnionego pokoiu, i w którego dłoń sprawiedliwą przyszłe losy tey ziemi złożyła.

Ukończyło otwarcie szkoły drammatyczney przeczytanie, przez Sekretarza Dyrekcyi, programatu nauk w teyże szkole dawadź się maiących, umieszczonego iuż dawniey w gazetach Krakowskich.

Z Peterzburga d. 9 Stycznia d. k.

Dnia 2 t. m. iako w dzień Ziawienia się Pańskiego na Jordanie, a razem rocznicę urodzin W. Xiężniczki Anny Pawłowny był wielki ziazd osób płci oboiey do pałacu zimowego, dla słuchania Mszy S. po którey nastąpiła uroczysta processya do Jordanu na Newie. Metropolita Ambroży krzyż święty na głowie, i odprawił obrządek święcenia wody.

Z Paryża d. 31 Stycznia.

Pani Stael posłała Królowi napisaną przez swoiego oyca, P. Neckera, obronę Ludwika XVI. Gdy d. 26 b. m. pokazała się na pokoiach u Dworu, dziękował iey Król za to pismo i długo z nią iak nayprzeczniey rozmawiał.

Mowią, iż Xże i Xżna Angouleme udadzą się do Bordeaux, dla obchodzenia tam rocznicy powrotu tego Xięcia do Francyi.

Jenerał Excelman użył naypierwey przywroconey sobie wolności, rzucaiąc się u podnożka tronu i dziękuiąc J. K. Mci, z zaprzysiężeniem mu wieczney wierności, za wydzieloną mu sprawiedliwość.

W dziele P. Courtin (jeneralnego sekretarza dyrekcyi mostow i dróg) w 1812 roku wydanem, wyliczone są wszystkie roboty, które Bonaparte wewnątrz państwa Francuzkiego około dróg, kanałow, grobel, portow, szlus, wysuszenia bagien przedsięwziął i poczęści uskutecznił. Te cudzą siłą i cudzemi pieniądzmi czynione roboty, wynoszą 18 głownych przedsięwzięć, które ogółem 140 mill. 457,485 fr. kosztowały. Celnieyszemi są gościniec przez gorę Simplon (9 mill. fr.) gościniec przez gorę Cenis (6 mill. fr.) gościniec Baioński do Hiszpanii (5 mill. fr.) kanał St. Quentin (10 mill. fr.) kanał Ourq (20 mill. fr.) kanał Napoleona (17 mill. fr.). Porty Antwerpii i Cherburga nie są tu

---

(*) Lecz coż do powiedzenia daią krytyce sztuki, których usunięcia sam Mowca, tak właściwy sędzia smaku, czuie potrzebę, gdyby tego okoliczności dozwalały? Mowić o nich byłoby to ieszcze raz nudzić tych, których podobne twory nudzą iuż na scenie; bawiących się niemi mniey obchodzi krytyka, gdyż szukaią tylko zabawy. Nienależy wątpić, iż sztuki godnieysze zastanowienia się krytyki, znaydą ią pewnie, a to w całey mocy wyrazu. Nie wszędzie Voltaire, la Harpe, Geoffroi, i t. d. znaleźliby zawsze zatrudnienie! (*Przyp. Red. gaz. Kor. War. i Zagr.*)

wspomniane, ale tylko porty Ostendy, Dieppy, Rochelli i Cette.

J. K. Mość znaydował się dnia wczorayszego na teatrze Francuzkim, gdzie był z naywiększemi okrzykami radości przyięty, i dane było Polowanie Henryka IV.

Jenerał Hr. Andreossy przybył tu d. 24 b. m. z Stambułu.

Czytamy w kilku pismach publicznych artykuł zawieraiący zdanie sprawy o układach między Królem Neapolitańskim, Austryą i innemi Mocarstwami. Oto treść iego:

" W Marcu roku 1813 rozpoczął Król Joachim układy w Wiedniu przez Ministra swoiego Xcia St. Angelo. Uraził go był artykuł w Monitorze Paryzkim, w ktorym przeniesiono nad niego Vice-Króla Włoskie o. Układy te stały się czynnieyszemi dopiero w Czerwcu, Król na mieysce Xcia St. Angelo posłał do Wiednia Xcia Cariati i Pana Schinina Margrabiego St. Elia. Pod czas pobytu Cesarza Austryackiego w Czechach zatamowały się znowu układy, i rząd Austryacki ani słowa nie odpowiedział przez 40 dni na usilne żądania Hrabiego Miera Ministra swoiego w Neapolu, ani na noty dwoch powyżey wspomnianych Ministrow. Nareszcie gdy iuż Austrya połączyła się zupełnie ze sprzymierzonemi Mocarstwami, Xże Metternich posłał Hrabiemu Mierowi przepisy zawarcia traktatu. Pismo to oddano Pełnomocnikowi Neapolitańskiemu dla przesłania go do Neapolu przez gońca tegoż narodu, gdyż się obawiano, aby gońca Austryackiego nie przytrzymali Francuzi w wyższych Włoszech. Goniec Xcia Cariati iechał, iak się umowiono, przez Monachium dla wzięcia nowego paszportu. Lecz Xże Carraociolo Minister Neapolitański przy dworze Bawarskim zatrzymał go przez 6 godzin dla napisania listow przez niego, a dla tego goniec ten przybył do Neapolu dopiero d. 2 Sierpnia, iuż nie zastał Króla Joachima, bo dnia 1 Sierpnia ze stolicy wyiechał. Król ten, nie maiąc żadney wiadomości z Wiednia przeszło od miesiąca, rozumiał, że go albo zdradzono, albo zaniedbano, a przeto postanowił oddać się zupełnie stronie Cesarza Francuzow. Nieco wprzod napisał do niego Napoleon, wzywaiąc go usilnie do swey główney kwatery w Dreźnie, raczey (słowa są iego) "dla obchodu uroczystości pokoiu, aniżeli żeby mu dopomagał daley woynę toczyć; że tem bardziey rady iego potrzebuie, iż Wicekról Włoski był od niego opodal, i że śmierć zabrała mu dwoch wiernych przyiacioł iego Marszałkow Diurok i Bessieres Czuie, iż potrzebuie pokoiu, gdyż woysko iego i skarb Francyi w złym sąstanie, a przez otyłość swoię mniey iuż iest zdolnym do woyny.,, — Tylko co Król Joachim przybył do Drezna, gdy ieden z Pełnomocnikow iego przy Austryi, który się domyślał spoźnienia gońca, przybył do Pragi dla uwiadomienia go o osnowie pisma przysłanego Hrabiemu Mierowi: Król żądał kopii iego, którą mu z Pragi przysłano, a Sekretarz poselstwa Austryackiego, który poiechał z Hrabią Bubna do Napoleona, dostał rozkaz odcyfrowania iey dla Króla Joachima. Ale że zawieszenie broni zbliżało się do końca, Sekretarz ow przez ostrożność oddał to pismo ułożone cyframi Jenerałowi Bubnie przy odieździe z Drezna, a tak instrukcye nie zostały

odcyfrowanemi, co znowu dało powod do podeyrzenia, które tylko Pełnomocnik Neapolitański iiak nayuroczystszem zapewnieniem zdołał uprzątnąć. Poczem Król Joachim nie posłał iuż woyska swoiego do Francuzkiego; lecz że sam nie mógł się oddalić, pozostał więc przy Napoleonie aż do bitwy pod Lipskiem.

"Dnia 21 Pazdziernika napisał Joachim do Napoleona, że do kraiow swoich powraca; iakoż tego samego dnia wyiechał. Cesarz odpisał mu z nieiakiemi z tego powodu wyrzutami, a oraz upomniał, aby żadney propozycyi od Austryi nie przyymował. Dnia 11 Maia wyszło w Neapolu urządzenie przyiazne handlowi Angielskiemu. Król upoważnił Xcia Cariati, któremu gabinet Austryacki zlecił skłonić Króla do uczestnictwa w woynie przeciw Francyi, żeby się tym końcem z koalicyą układał. Gdy się to działo, Xżę Metternich doradził Królowi Joachimowi, aby się razem z Austryą i Angliią układał, do czego Lord Aberdeen dostał od dworu Angielskiego pełnomocnictwo. Kiedy dawano w Neapolu Xciu Cariati potrzebne w tey mierze przepisy, Hrabia Neipperg przybył dnia 30 Grudnia r. 1813 do tey stolicy. Dnia 11 Stycznia r. 1814 Król Joachim podpisał za pośrednictwem Hr. Neipperga traktat przymierza z Austryą, w którym Mocarstwo to zapewniło Królowi Joachimowi panowanie nad Królestwem Neapolitańskiem, i przyrzekło mu toż zapewnienie ze strony innych Mocarstw, tudzież zrzeczenie się Ferdynanda IV. praw iego do Neapolu. Tenże traktat zaręczył Królowi Joachimowi takie powiększenie kraiu, aby Królestwo iego zyskało dobrą granicę woyskową. Jenerał Neipperg przesłał ten traktat Lordowi Bentinck, który zaraz przybył do Neapolu, i zawarł tam d. 3 Lutego r. 1814 zawieszenie broni z Xciem de Gallo Ministrem spraw zagranicznych Króla Joachima. Umowa ta zawierała, iż nieprzyiacielskie kroki między Angliią, a Neapolitanami ustaną, i że związki handlowe między obu kraiami i ich poddanemi będą przywrocone. Postanowiono oraz, aby Jenerałowie woyska Austryackiego, Angielskiego i Neapolitańskiego ułożyli pospołu plan wspólnego działania, podług którego woyska ich działać maią dla iedneyże sprawy.

"Dnia 23 Stycznia wyiechał Joachim do woyska swoiego, którego oddziały zaczęły iuż oblegać Ankonę. Civitavecchia, i zamek S. Anioła w Rzymie, a dnia 7 Lutego Jenerał Austryacki Nugent zawarł umowę woyskową z Jenerałem Neapolitańskim Livron. W tymże czasie dowiedział się Król Neapolitański od gabinetu Austryackiego, że ten nie zatwierdził traktatu zawartego z nim dnia 11 Stycznia r. 1814, ponieważ Lord Castlereagh roztrząsnąwszy go gruntownie, poczynił w nim własną ręką nieiakie odmiany, i nieco pododawał, a to żeby rząd Angielski nie trudnił podpisania onego. Odmiany te zawierały w sobie — 1) Joachim zrzeka się pretensyy swoich do Sycylii, i przyłoży się do zapewnienia dynastyi tam panuiącey posiadania tego kraiu, i wyiednania iey nagrody za Królestwo Neapolitańskie; — 2) Powiększenie kraiu Neapolitańskiego ma nastąpić z kraiow Rzymskich, a zawierać 400,000 ludności. Gabinet Austryacki oświadczył także przy tey okoliczności gabinetowi Neapolitańskiemu, iż te odmiany maią bydź rozważone pospołu z

Ministrami Pruskim i Rossyyskim, i że wszyscy się zgadzaią, że ieżli Król Joachim na to przystanie, wszystkie gabinety przystąpią do traktatu przez osobne umowy. Oświadczenie to potwierdziła notą dnia 10 Lutego Pełnomocnika Austryackiego, tudzież pismo Ministra Lorda Castlereagh przysłane Lordowi Bentinck, a datowane w Bazylei dnia 22 Stycznia, którem zalecono temuż Lordowi, aby zaprzestano nieprzyiacielskich krokow ze strony Anglii i aby użyto iak nayprzyzwoitszych środkow do skłonienia Króla Sycyliyskiego, żeby toż samo z swoiey strony uczynił.

(Reszta potem.)

Z Londynu d. 27 Stycznia.

Rożne zachodzą tu domysły względem podroży Xcia Wellingtona do Wiednia. Lecz naypewnieyszy, że potrzebna obecność Lorda Castlereag przy otworzeniu d. 9 Lutego posiedzeń parlamentu była do niey powodem.

Zbliżamy się coraz bardziey do stanu pokoiu. Woysko lądowe, a szczególniey milicya znacznie zmnieyszoną została. W krotce toż samo stanie się z siłą morską. Rząd nasz zdaie się żadney nieobawiać woyny na stałym lądzie. Twierdzą w prawdzie, iż miasto Stade zamienione bydź ma na twierdzę; lecz ten środek nie znaczy woyny, i iest tem potrzebnieyszy że królestwo Hanower nie ma żadney warowni, w którey założone bydźby mogły zbroiownie dla woyska, i do którey to w przypadku potrzeby cofnąćby się mogło i utrzymało wodą związek z Angliią.

Posłaniec stanu, P. Meates, przybył tu w przeszły poniedziałek z listami od Lorda Castlereagh z Wiednia. O powrocie tego Lorda nie wiemy nic więcey, iak tylko, że obecność iego przy otworzeniu posiedzeń parlamentu, na które wezwane są okolnikiem członki na 9ty Lutego, zdaie się bydź koniecznie potrzebną.

Zabrany niedawno Amerykański korsarz, Xże Neufszatelski o 22 działach, był iednym z nayszypciey pływaiących okrętow, które dotąd znano. Zebrał on rożnemi czasy 25 kupieckich Angielskich okrętow i większą ich liczbę spalił. Długo uchodził przed Angielskiemi woiennemi okrętami, nakoniec obskoczywszy go ze wszystkich stron 37 woiennych Angielskich statkow, po uporczywey walce dopiero żagle zwinął.

Angielski Missyonarz, nazwiskiem Campbell, który obiechał południową część Afryki, a to od zachodu do wschodu, w kierunku rzeki Oranii, odkrył wiele w padaiących do niey rzek, których bieg nie był dotąd znany. Odwiedził ludy Afrykańskie, które nie widziały ieszcze nigdy Europeyczyka. Myśli on opis swey podroży drukiem ogłosić, który zapewne ciekawem będzie dla jeografow.

Angliia niezwrociła ieszcze żadney z zdobytych w ostatniey woynie osad. Martynika, Gwadelupa i wyspa Francuzka poty nie będą Francuzom oddane, poki dług i pretensye rządu Angielskiego nie będą zaspokoione. Francya winna za utrzymywanie jeńcow 3 mill. f. szt. Oprocz tego żąda Angliia wynagrodzenia za skonfiskowaną we Francyi prywatną własność Anglikom Pod tym nawet warunkiem chce ustąpić żądanych za utrzymywanie jeńcow 3 mill. f. szt. Taż sama okoliczność zachodzi względem Hollenderskich i Duńskich osad: Angliia chce, aby przed

ich oddaniem zaspokoione były iey pretensye.

Z Piombino d. 4 Stycznia.

Skały wyspy Elby stały się teraz niedostępnemi. Zdaie się, iakoby polityka iey władcy dążyła do przerwania związkow z stałym lądem. Wyrok magistratu Porto-Ferraio zabrania zbliżyć się o[?]cemu okrętowi do brzegu, poki w przod nie będzie od kapitana portowego przetrząśniony; zabrania wysiąśdź cudzoziemcowi na ląd, poki nie poda pierwey celu swey podroży i nie otrzyma pozwolenia; pozwolenie takowe nie może bydź bez upoważnienia prezesa rady stanu dłuższe nad dni trzy. Te rozporządzenia zmnieyszyły bardzo uczęszczanie z naszego portu do wyspy Elby, i uważaią, iż nawet zmnieyszył się związek Anglikow z tą wyspą. Przybyła tam z Neapolu szebeka z mąką, została iednak bez trudności wpuszczona.

Z Kopenhagi d. 5 Stycznia.

Zaślubienie Xcia Chrystyana z Xiężniczką Karoliną, corką ś. p. Xcia Augustenburg, ogłoszone zostanie, skoro nadeydzie z Wiednia zezwolenie Króla.

Wkrotce oczekiwana tu iest Xżna Augustenburg, siostra Królewska, która od wszystkich Duńczykow iest kochana.

Od Menu d. 1 Lutego.

Podług postanowienia kongressu Wiedeńskiego granice kantonow Szwaycarskich pozostaną tak iak były na końcu 1813 roku. Liczba kantonow z przyłączeniem Genewy, Neüenburga i Walizei będzie 22. Umieszczone w banku Angielskim summy kantonow Berneńskiego i Zurichskiego, uznane wprawdzie są własnością tych kantonow, ale prowizya od nich ma bydź użyta na spłacenie długow Szwaycaryi.

Mieszkańcy iednego przedmieścia Antwerpii chcąc w roku przeszłym uratować swoie domy od rozebrania, nadali iedney z swych ulic nazwisko Carnota, który na ow czas był gubernatorem tego miasta. Przez to pochlebienie gubernatorowi została ta ulica utrzymana. Teraz gdy to nazwisko przestało bydź strasznem, zamazano go i ulica nazywa się znowu iak dawniey.

Sławny filozof Schelling, jeneralny sekretarz akademii umieiętności, przeszedł, iak mowią, z protestanckiey do Rzymsko-Katolickiey Religii.

Hr. Wallmoden opisał historyą swey kampanii i podaie ią do druku.

Badeńscy officerowie noszą znowu krzyże legii honorowey.

Podług pism publicznych jezuici założyli kollegium w Tunis, i dobrze tam są rownie iak w innych Afrykańskich kraiach widzianemi.

Z Gandawy d. 28 Stycznia.

Jen. porucznik, Baron Alten, dowodca woysk Hanowerskich w Flandryi, wydał w głowney kwaterze tuteyszey odezwę, w którey przeznaczoną iest żywność dla żołnierza Hanowerskiego. Ma on codziennie dostać funt mięsa, półtora funta chleba, kwaterkę wodki. Drzewa zaś należy się codziennie na 12 ludzi 25 funtow i 5 uncyy światła. Zołnierz powinien wszystkie te rzeczy, ieżeli go gospodarz żywi, wyiąwszy wodkę, oddać gospodarzowi.

Z Hanoweru d. 2 Lutego.

Mowią, iż prace seymu nie ukończą się przed miesiącem Czerwcem.

Naczelny Wodz woyska Polskiego, Hr. Beningsen, przybył do naszego miasta.

Minister stanu Hr. Münster, spodziewany tu około Wielkieynocy napowrot z Wiednia.

DODATEK
DO N^ro 15.
GAZETY KRAKOWSKIEY.

Z KRAKOWA DNIA 19 LUTEGO 1815 Roku W NIEDZIELĘ.

Z Włoch d. 30 Stycznia.

Król Sardyński wyniosł H. Cezara San Marrino d'Alie, który od lat 15 był rezydentem J. K. Mci w Londynie, a potem pełnomocnym ministrem, na stopień nadzwyczaynego posła i pełnomocnego ministra przy N. Królu W. Brytanii i zaszczycił go wielkim krzyżem orderu Maurycego i Lazara.

Podług doniesień z Genui daią tam na przemiany uczty Kr. Wielkorządca Kawaler de Revel, Arcybiskup i dowodca woysk Angielskich, Pułkownik Dalrymple. — D. 25 b. m. poiechał także Arcybiskup Genueński do Turynu, dla złożenia J. K. Mci swoiego hołdu. — Z rozrządzenia policyi Genueńskiey schwytano już dwoch hersztow łotrow, którzy plondrowali dolinę Pocevera. — Handel i żegluga do portu Genueńskiego znacznie się powiększyły. Od 11 do 18 Stycznia przybyło tam z Lewantu, Francyi i innych portow Włoskich 78 okrętow.

Z rozkazu Wielkiego Xcia Toskańskiego przywrocona została w Sienie szkoła głowna, i przy radosnych okrzykach ludu d. 7 b. m. uroczyście otworzona.

Z powodu zaięcia przez woyska Neapolitańskie Marchii Ankońskiey, zdaią się coraz większe zachodzić zakłocenia między Dworami Rzymskim i Neapolitańskim. Nietylko pisma publiczne, Gazeta Rzymska i Monitor Neapolitański, ucieraią się z sobą, ale nadto Oyciec S. rozkazał pod d. 7 Stycznia Wicesekretarzowi stanu, Kardynałowi Pacca, napisać list do znayduiącego się w Rzymie Neapolitańskiego jeneralnego Konsula, Kawalera Zuccari, w którym zarzuca mu szpiegowstwo i podbudzanie do nieposłuszeństwa, i oraz oświadczył mu, że ponieważ J. Świątobliwość nie uznał iego dyplomatycznego znaczenia, a zatem iego osoba podlega przepisom policyi. W krotce potem wielu znayduiących się w Rzymie Neapolitanow, będących u rządu Oyca S. w podeyzrzeniu, aresztowano i do zamku S. Anioła zaprowadzono, z których iednak większa część uciekła do Neapolu; zdarzenie to wielkie tam zrobiło wrażenie, ale o niem zamilczano. Kawaler Zuccari pozostał w Rzymie, oczekuiąc nowe-

go rozkazu od swoiego rządu, którego d. 19 nowa spotkała obelga. Straż Papiezka spędziła gwałtem czekaiący na niego przed teatrem powoz z placu przeznaczonego dla powozow dyplomatycznych osob, o czem zaraz doniosł swoiemu Dworowi. Tymczasem zapewniaią, że Król Neapolitański pisał do Króla Karola Hiszpańskiego, prosząc go, aby raczył przyłożyć się do zagodzenia niesnaskow między nim i Oycem S. zachodzących. Król Karol miał w rzeczy samey mowić w teymierze z Oycem Swiętym.

Monitor Francuzki zawiera pod d. 14 z Rzymu co następuie: "Oczekuiemy tu co dziennie zdarzeń, które zdaią się bydź nieodzownemi. Zachowane iest głębokie milczenie; unikaią głośnego tłomaczenia się, ale zachodzą noty za notami, zapowiadania i rozporządzenia za rozporządzeniami. Cożkolwiek iednak się stanie, chociażby nawet nieszczęście powtornie oddalić miało Oyca S. z iego stolicy, na wszystko przedsięwzięto środki, na wszystkie wypadki wydane są rozkazy, i J. Swiątobliwość postanowił iak naymocniey, ieżeliby tego potrzeba było, że ieszcze raz okaże światu stałość swoią i zrobi z siebie ofiarę, Wszyscy prałaci zdaią się bydź tego samego zdania, i nigdy ieszcze nie było większey zgody w kollegium kardynałow jak teraz. Oyciec S. często się z niemi naradza.„

Zdrożnościom, które zachodziły z okoliczności, że wszystkie obce Mocarstwa miały w Rzymie niepodległe swoie poczty, zapobiegł Papież przyłączeniem ich do głownego Papieżkiego pocztamtu, wyiąwszy Francuzki który nadal utrzymany został.

Doniesienia z Pezaro zapewniaią, iż Xże Pokoiu od przybycia tam swego bawi spokoynie; nie myślał w cale o ucieczce, ani przeniesieniu się na wyspę Elbę.

Neapolitańska gazeta donosząc o mianowaniu Marszałka Soulta, Xcia Dalmacyi, Ministrem woyny we Francyi, rozszerza się z pochwałą względem iego postępowania kiedy w kraiach Neapolitańskich woyskami Francuzkiemi dowodził. Pamięć iego, kończy, iest we wszystkich częsciach kraiu w naywiększem uszanowaniu.

Xżna Wallii zabawi w Neapolu aż do miesiąca Maia.

Z Sztokolmu d. 24 Stycznia.

Na końcu przeszłego roku było w biegu za 17 mill. 815,000 talarow bankocetli, za 7 mill. 600,000 skarbowych biletow. Rachuiąc te bilety na bankocetle czyni; 6 mill. 620,000 talarow. a zatem całkowita summa będących w biegu papierow wynosiła 22 mill. 872,000 talarow. W skarbcu bankowym znayduie się, iak sądzą, za 11 do 12 mill. talarow w srebrze, piastrach i gotowych pieniądzach, a istotney wartości 9 mill. talarow.

Od niższey Elby d. 3 Lutego.

Xże Oldenburski uchylił od 31 Grudnia r. z. zupełnie systema podatkowania Francuzkiego, a przywrocił dawnieysze z niektóremi odmianami.

Z Lizbony d. 7 Stycznia.

Xże Rejent Portugalski postanowił, iż od wszystkich towarow, które prosto z Brazylii do innych kraiow nie do Portugalii poydą, opłacane będzie cło po 30 od sta od wartości, przez co prosty handel

cudzoziemcow z Brazylią iest tak dobrze iak zniesiony, a Lizbona znaczne mieć będzie korzyści. Handel niewolnikami będzie po 4 latach zupełnie zniesiony.

Xże Rejent niechce wcale do Europy powrocić.

Z Bruxelli d. 2 *Lutego.*

Dzień wczorayszy stanowić będzie na zawsze epokę w rocznikach Belgickich; obchodzona bowiem była rocznica oswobodzenia tego kraiu z pod okropney tyranii. 20 lat ięczeliśmy pod żelazną rozgą ludzi rewolucyynych w czapkach czerwonych, których ręce zbroczone były we krwi, a nakoniec pod iarzmem Korsykanina. Wczoraysza uroczystość odbyła się odśpiewaniem *Te Deum* przy wystrzałach z dział, odgłosie wszystkich dzwonow i wielkiey paradzie woyskowey, na którey znaydowały się także huzary Hanowerskie, Kongrewska artylerya, i t. d.

Dzieło pod tytułem: *Prawo Natury rządowe* na Prenumeratę r. z. ogłoszone, wyszło z pod prassy w Drukarni Akademickiey d. 11 Lutego r. b. Dzieło to z 31½ arkuszy złożone, przy którem znayduie się także *Schemma* podług którego *Statystyka* każdego Narodu w szczególności układaną bydź powinna, obeymuie obszerny wykład przedmiotow następuiących: "o społeczności Obywatelskiey w ogólności — o Prawie Natury rządowem w ogólności — o Granicach, pożytkach, Umieiętnościach pomocnych i Literaturze Prawa Natury rządowego — o prawach naywyższey Zwierzchności w ogólności — o naywyższey władzy ustawodawczey — o Naywyższey Władzy dozoruiącey — o naywyższey Władzy wykonawczey — o władzy woyskowey — o Prawie Ziemskiem — o władzy Sądowey cywilney — o władzy Sądowey karzącey — o władzy policyyney — o władzy do dóbr społeczności obywatelskiey — o władzy do urzędow i godności publicznych — o prawach Rządzącego do interessow religiynych — o obowiązkach naywyższey Zwierzchności obywatelskiey — o prawnych obowiązkach poddanych — o formach naywyższey zwierzchności w ogólności, a w szczególności o poiedynczych — o formie Rządu mieszaney i ograniczoney — o sposobach przez które naywyższa Zwierzchność obywatelska nabytą bydź może — o sposobach przez które naywyższa Zwierzchność obywatelska ustaie.,, —

Chcący o potrzebie, pożyteczności i wartości tego dzieła dokładney nabyć informacyi, udać się mogą do Xięgarni *W. Moja*, gdzie Prospekt całego dzieła w 3 arkuszach ułożony, w każdym czasie przeyzrzeć, odczytać, lub nabyć wraz z dziełem można. Toż samo dzieło iest i u mnie do nabycia.

Szanowni Prenumeranci za okazaniem Rewersow, w każdym czasie, dzieło zaprenumerowane odemnie samego odebrać mogą. Mieszkam przy ulicy Floryańskiey pod Nr. 574 w kamienicy *W. Lipnickiego*, na drugiem piętrze.

W Krakowie d. 13 Lutego 1815 r.

Felix Słotwiński,
F. D. P. P. N. E. P. S. G. K.
P. T. C. i I. D. K.

DONIESIENIA.

Komornik Powiatu Krzeszowickiego ninieyszem uwiadomia, że d. 14 m. i r. b. do Nru 303, przez JW. Prokuratora przy Tryb. Krakow: do zastępowania Komornika w Powiecie Olkuskim upoważnionym został. — Strony przeto interessowane do Chrzanowa zamieszkania W. Burmistrza, lub wsi Pogorzyc, iako temczasowego mieszkania zgłaszać się zechcą. — W Pogorzycach d. 16 Lutego 1815.

Tom. Gawełkiewicz.

W Drukarni Macieia Dziedzickiego w Radomiu w Mieście Departamentowem wyszło z pod prasy Dziełko pod tytułem: Uwagi o polepszeniu teraźniegszego stanu Włościan Polskich, przez Autora W. Kazimierza Młodeckiego, Radcę Prefektury Departamentu Radomskiego; czytane poprzedniczo na posiedzeniu Rady tegoż Departamentu d. 31 Października 1814 r. — Dostać go można w Xięgarniach: w Krakowie u Jana Maja, w Radomiu u Macieia Dziedzickiego, w Lublinie u Szczepańskiego, w Poznaniu u Szumskiego, w Kaliszu.

D. 26 Lutego r. b. o godzinie 2 popołudniu 499 siąg drzewa twardego, bryczek, źrebiąt i rożnych ruchomości w wsi Wierzchowisku pod Wolbromem leżącey we Dworze publiczna sprzedarz za gotową srebrną Courant monetę odbywać się będzie. Każdy wymienione effekta licytować chcacy w terminie i mieyscu wzwyż wyrażonem znaydować się raczy. — W Krakowie d. 11 Lutego 1815.

Jan Kanty Kowalski K. T. C. P. I. D. K.

Dnia 23go Lutego r. b. o godzinie 11tey przed południem 60 morgow lasu sosnowego i dębowego do wsi Dziaduszyce pod Działoszycami leżącey należącego, cząstkowo po 10 morgow lub też razem wszystkie (z wolnością rąbania tegoż drzewa przeszło przez lat pięć) we wsi Kropidło zwaney nie daleko wyrzeczonego lasu będącey we Dworze naywięcey daiącemu za gotową srebrną kurant monetę sprzedane zostaną. Chęć licytowania maiący w terminie i mieyscu wzmiankowanem stawić się zechcą.

Dan w Krakowie d. 7go Lutego 1815.

Jan Kanty Kowalski, K. T. C. P. J. D. K.

Balsam Hofmana, leczacy wszelkie choroby zębow, bez potrzeby wyrywania ich, chyba w nadzwyczaynym przypadku, i umacnia zęby, za pomoca których nie można było ieść, ani pić na zimno lub ciepło, tudzież ocet antyskorbutyczny na zachowanie ust i utrzymanie zębow w ochędostwie. — Ten sam balsam leczy i gubi odciski na nogach. Ten sam ocet uśmierza wszystkie bóle głowy. — Wyieżdzam ztąd za miesiąc; a osoby nie zaopatrzone w moie lekarstwa, będą cierpieć i każą sobie zęby wyrywać, lecz zapoźno pożałuią. Dobrze iest pomyślić, poki iest sposobność. — Moie lekarstwa są owocem 50 lat nauk i śledzeń tak praktycznych, iak teoretycznych, w materyi medykalney i w Botanice.

Hofman, Chirurg, Dentysta, Bandarzysta,
aprobowany od wielu Kollegiiow i Uniwersytetow.

Niżey podpisany do publiczney podaie wiadomości, iż w skutek Rezolucyi Wys: Tryb. Cyw. I. Inst. Dep. Krak. pod dniem 25 Czerwca r. z. 1814 do L. 1350 zapadłey, połowa domu murowanego w żydowskim mieście na Kaźmierzu przy Krakowie pod Nr. 4 przy ulicy Maizeł sytuowanego do małoletnich Starozakonnego Izaaka Klein pozostałych sukcessorow należąca, przez biegłych w sztuce aktem urzędowym detaxacyi w dniu 8 Sierpnia r. z. uskutecznionym do złp. 1330 gr. 7 1/2 oszacowana, przez publiczną licytacyą dnia 20 Marca r: b. 1815 w kancellaryi podpisanego przy ulicy Floryańskiey pod Nr. 537 o godzinie 9tey z rana na terminie przygotowawczym, sprzedana będzie. Zyczący sobie takowey nabydź, opatrzywszy się w vadium 10tey czędci summy tey szacunkowey wyrownywaiące czyli kwotę złp. 133 gr. 28, zechca w dniu mieyscu i czasie wyżey oznaczonym znaydować się i swe podania do protokołu oświadczyć, o warunkach zaś licytacyi każdego czasu w kancellaryi podpisanego wiadomość powziąść można. Dan w Krakowie d. 6 Lutego 1815.

Antoni Szałowicz, N. p. D. K.